

3. Андрусівич Ю. Діаспора: зміна парадигми. *Тиждень*. 2019. 15 бер. URL: <https://tyzhden.ua/Culture/227733> (дата звернення: 29.06.2022).

4. Рендюк Т. Етнокультурна спадщина зарубіжних українців. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Rendiuk_Teofil/Etnokulturna_spadshchyna_z_arubizhn_ykh_ukraintsiv/ (дата звернення: 22.06.2022).

5. Lapchenko A. History of ecotourism development and its socio-economic potential in Ukraine. *Vectors of competitive development of socio-economic systems: monograph*. Ed. by O. Mandych, T. Pokusa. Academy of Management and Administration in Opole, 2020. Pp. 49-52.

УДК: 330.341

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ В ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ

Лопаткіна В.В., здобувачка вищої освіти*,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

Туризм є однією з найбільш важливих та прибуткових галузей світової економіки. Він швидко та динамічно розвивається. Згідно з Всесвітньою туристичною організацією (ВТО), туризм становить понад 10 % світового валового продукту, 7 % світового експорту і понад 30 % експорту послуг. Крім того, туризм забезпечує більш ніж 7 % інвестицій і 5 % усіх податкових надходжень. Кожне 11-е робоче місце у світі пов'язане з туризмом прямо або опосередковано [3].

Сучасний туризм перетворився на індустрію - складову світової економіки, яка є потужним господарським комплексом національної економіки. Ця галузь функціонує в тісному взаємозв'язку з природним середовищем, економічною системою та суспільством в цілому [2]. У сфері туризму виробляються, реалізуються та споживаються послуги, пов'язані з організацією туристичних подорожей для людей, які перебувають тимчасово поза місцем постійного проживання та не працюють в місці перебування.

Інновації є одним з головних факторів, які сприяють розвитку економіки взагалі і туристичної галузі зокрема. Вони охоплюють нововведення, які допомагають відновлювати та розвивати фізичні та духовні сили туристів, приводять до якісно нових змін у турпродукті, сприяють підвищенню ефективності інфраструктури туризму, кращому управлінню та стійкому розвитку туристичної сфери в країні [4]. Інновації також допомагають підвищувати ефективність процесів

* Науковий керівник – кандидат економічних наук, професор С.О. Зайка

формування, позиціонування та споживання туристичних послуг, впроваджують нові прогресивні методи виробництва та покращують умови праці працівників туризму.

Інновацій в індустрії туризму характеризуються певними особливостями, зокрема:

- інновації в туризмі спрямовані на поліпшення обслуговування та задоволення потреб клієнтів, що є ключовим фактором для їх впровадження;

- якість обслуговування є важливим елементом успішної інноваційної діяльності, оскільки існує прямий зв'язок між виробниками та споживачами туристичних послуг;

- у туризмі споживачі беруть участь у процесі надання послуг, тому виробництво та споживання відбуваються одночасно;

- більшість інновацій у туризмі запозичені з інших сфер діяльності та адаптовані до потреб і особливостей туристичної індустрії;

- захист інновацій патентами та ліцензіями є важливою, оскільки незахищені інновації можуть бути скопійовані конкурентами;

- інновації в туризмі зорієнтовані на покращення взаємодії між виробником та споживачем, тому мають нематеріальну складову;

- інновації в туризмі стосуються не лише туристичних компаній, а й інфраструктурних організацій;

- новизна інновацій в туризмі визначається в межах конкретного підприємства, що їх впроваджує, а не у світовому масштабі [1, 2, 4].

Отже, інноваційна діяльність в індустрії туризму спрямована на забезпечення максимального задоволення споживачів, вдосконалення взаємодії з ними та на підвищення якості послуг. Інновації в цій сфері мають сервісний характер та нематеріальну складову, і часто є адаптованими з інших видів діяльності. У процесі впровадження інновацій важливу роль відіграє обслуговуючий персонал, а також споживачі, які залучені до процесу надання послуг. Також важливим фактором є захист інновацій від копіювання конкурентами. Інновації в туризмі стосуються не тільки безпосередньо туристичних компаній, а й інфраструктурних організацій. Новизна інновацій визначається в рамках конкретного підприємства, що їх застосовує.

Бібліографічний список

1. Skudlarski J., Zaika S. O., Gridin O. V. Innovations features in tourism. *Вісник ХНТУСГ: економічні науки*. 2017. Вип. 182. С. 13-23.

2. Zaika S. O., Kharchevnikova L. S. The role of innovations in the development of tourism. *Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи*. матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф. (3-4 листопада 2022 р.). Держ. біотехнологічний ун-т. Харків, 2022. С. 76-78.

3. Всесвітня туристична організація ((ВТО) United Nations World Tourism Organization; UNWTO). Офіційний сайт. URL: <http://www2.unwto.org/> (дата звернення: 20.03.2023).

4. Грідін О.В., Зайка С.О. Інноваційний розвиток туристичної сфери України: стан, проблеми, перспективи. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку агропродовольчої сфери, індустрії гостинності та торгівлі: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (2 листопада 2022 р.)* Державний біотехнологічний ун-т. Електронні текстові дані. Харків, 2022. С. 260-261.

5. Туристичні послуги і турсервіс: концепт лекцій для студентів денної та заочної форми навчання / Упорядники: С.М. Калініченко, С.О. Зайка. Харків: ДБТУ, 2023 108 с.

УДК: 338.48

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Лукашик К.С., здобувачка вищої освіти*,
Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна

За останні десятиліття туризм став однією з найважливіших галузей світової економіки, що вносить значний вклад у зростання ВВП та забезпечує розвиток інфраструктури в багатьох країнах. Проте, високий темп зростання туристичного сектора має й негативні наслідки, серед яких можна відзначити знищення природних екосистем, руйнування культурних пам'яток, забруднення довкілля, економічну та соціальну диспропорцію в місцях, де розвивається туризм, а також інші проблеми.

Для розв'язання цих проблем, необхідно впроваджувати принципи сталого розвитку у сфері туризму, який має за мету забезпечити баланс між економічними, соціальними та екологічними аспектами [2]. Це означає, що туризм має розвиватися на основі відповідального використання природних та культурних ресурсів, зменшення відходів та вуглецевого сліду, підвищення культурної та соціальної свідомості серед туристів та місцевого населення, а також забезпечення прав людей, що проживають в туристичних місцях.

Застосування підходів сталого розвитку у туризмі може принести значний позитивний вплив на глобальну економіку та суспільство. Це можливо забезпечити за умови відповідної підтримки з боку уряду,

* Науковий керівник – кандидат економічних наук, професор С.О. Зайка